

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 569

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/878)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/878 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Gerekçesi 4

• Dışişleri Komisyonu Raporu 6

• Tasarı Metni 8

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 8

• Anlaşma Metni 9

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-912-314

14/01/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/1/2014 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/878)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GEREKÇE

Türkmenistan; kanıtlanmış 17.5 trilyon metreküp doğalgaz rezervi ile Hazar Bölgesinde Rusya'dan sonra ikinci, dünya rezervleri açısından ise dördüncü sırada yer almaktadır. Türkmenistan'ın ispat edilen doğalgaz rezervi Türkiye'nin günümüz doğalgaz tüketimini en az 500 yıl karşılamaya yetecek düzeydedir.

Bölgenin önemli bir doğalgaz ihracatçısı olan Türkmenistan, 2012 yılında yaklaşık 64.4 milyar metreküp doğalgaz üretmiş; bunun 23.3 milyar metreküpünü iç tüketimde kullandıktan sonra geri kalanını (İran, Rusya, Çin ve eski Sovyet ülkelerine) ihraç etmiştir.

Uluslararası enerji piyasasında giderek daha önemli bir rol oynayacağı tahmin edilen Türkmenistan'ın sahip olduğu doğalgaz yataklarına her geçen gün yenilerinin eklenmesi ile bu ülke, doğalgaz ihracım artırma ve ihraç ülkelerini çeşitlendirme çabası içindedir.

Öte yandan Türkiye; bir taraftan kendi doğalgaz talebini karşılamak için projeler geliştirirken, bir taraftan da Avrupa Birliği'nin artan enerji talebini karşılamak için Türkiye üzerinden Avrupa'ya birçok arter açmayı, büyük bir pazar ve. hub olmanın ötesinde bir destinasyon haline gelmeyi hedeflemektedir.

Bu çerçevede; Türkmenistan doğalgazının Türkiye'ye sevkiyatına yönelik "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşma" 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşkabat'ta imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma; doğalgaz alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla doğalgazın Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne güvenli ve istikrarlı sevkiyatı, sevkiyatın yapılabilmesi için uygun güzergâhın tespit edilebilmesine yönelik görüşmelerin gerçekleştirilmesi, doğalgazın transit ülkelerin topraklarından taşınmasına ilişkin bu devlet hükümetleri ile istişareler yapılması ve doğalgaz alım-satım sözleşmelerinin akdi konularını kapsamaktadır.

Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazandığı ilk günden bu yana tarihsel ve kültürel bağlarımızdan güç alan ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi için çaba sarf edilmektedir. Türkmenistan ile her alanda ilişkilerimizin gelişmesi bölgemizin refah ve istikrarının sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Bu bağlamda özellikle Türkiye ile Türkmenistan arasında enerji alanında büyük bölgesel projelerin hayata geçirilmesiyle ekonomik ve ticari ilişkilerimiz çok daha ileri seviyelere taşınabilecek, Türkmenistan doğalgazının ülkemize naklinin gerçekleşmesi ise Türkiye'nin enerji arz güvenliğine büyük katkılar sağlayacaktır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

4.3.2014

Esas No: 1/878

Karar No: 438

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 14/1/2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 22/1/2014 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 24 üncü Yasama Dönemi 26/2/2014 tarihli 73 üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde, Tasarının, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine güvenli ve istikrarlı doğalgaz sevkiyatının yapılabilmesini teminen, 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşabat'ta imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunması amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Enerji alanında Ülkemizin ana önceliklerinin, istikrarlı bir şekilde artan enerji talebini karşılamak ve enerji arzı güvenliğini sağlamak olduğu,

Bu hedeflere ulaşılması açısından enerji nakil güzergâhları ve kaynak ülke çeşitlendirmesinin kilit öneme sahip olduğu, Ülkemiz ile Türkmenistan arasındaki Anlaşmanın da bu hedef doğrultusunda atılmış bir adım teşkil ettiği,

Anlaşmanın doğalgazın Türkmenistan'dan Ülkemize güvenli ve istikrarlı sevkiyatı, sevkiyatın yapılabilmesi için uygun güzergâhların tespit edilmesine yönelik görüşmelerin gerçekleştirilmesi, doğalgazın transit ülkelerin topraklarından taşınmasına ilişkin ilgili devlet hükümetleriyle istişareler yapılması ve doğalgaz alım satım sözleşmelerinin akdi konularını kapsadığı,

Ülkemizin enerji arz güvenliğine önemli katkı sağlayacağı değerlendirilen Anlaşma çerçevesinde esasen 30 Mayıs 2013 tarihinden bu yana teknik görüşmelerin başladığı, bu bağlamda üç teknik görüşme gerçekleştirildiği,

Türkmenistan'ın doğalgaz rezervleri bakımından önemli bir ülke olduğu, kanıtlanmış 17,5 trilyon metreküp doğal gaz rezervi olduğu ve önümüzdeki dönemde uluslararası piyasalarda önemli rol oynayacağı,

Bölgenin istikran açısından da bu tür projelerin önemli olduğu; bu tür projelerin bölgenin enerji güvenliğine, dolayısıyla da nihai istikrarına katkı sağlayacağı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile tümü redaksiyon yetkisi kapsamında aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Aksaray Milletvekili Ali Rıza Alaboyun, İstanbul Milletvekili İsmail Safi ve İzmir Milletvekili Rıfat Sait Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Volkan Bozkır</i> İstanbul	Üye <i>Ali Rıza Alaboyun</i> Aksaray (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Tunca Toskay</i> Antalya
Üye <i>Mehmet Ali Ediboğlu</i> Hatay	Üye <i>Ayşe Eser Danişoğlu</i> İstanbul	Üye <i>Harun Karaca</i> İstanbul
Üye <i>Osman Taney Korutürk</i> İstanbul	Üye <i>İsmail Safi</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Rıfat Sait</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Osman Kahveci</i> Karabük	Üye <i>Erol Dora</i> Mardin	Üye <i>Çiğdem Münevver Ökten</i> Mersin
Üye <i>Hasan Karal</i> Rize	Üye <i>Şaban Dişli</i> Sakarya	Üye <i>Mehmet Kasım Gülpınar</i> Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA TÜRKMENİSTANDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE DOĞALGAZ SEVK EDİLMESİ KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ÇERÇEVE ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşkabat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA TÜRKMENİSTANDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE DOĞALGAZ SEVK EDİLMESİ KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ÇERÇEVE ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşkabat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

E. İşler

Avrupa Birliği Bakanı

M. Çavuşoğlu

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

L. Elvan

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA TÜRKMENİSTAN'DAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE DOĞALGAZ SEVK EDİLMESİ KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ÇERÇEVE ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti (bundan sonra tek tek "Taraf", birlikte ise "Taraflar" olarak adlandırılacaktır.),

Eşitlik, karşılıklı saygı ve karşılıklı çıkar ilkeleri temelinde, geleneksel dostluk münasebetlerini geliştirmeye çabalayarak,

Enerji alanındaki işbirliğinin geliştirilmesinin, ikili ilişkilerin gelecek vadeden alanlarından biri olmasının önemini dikkate alarak,

Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgaz sevkiyatı gerçekleştirilmesine duyulan karşılıklı ilgiyi göz önünde bulundurarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan arasında doğalgaz alanındaki işbirliğini geliştirecek ve güçlendireceklerdir.

Madde 2

Taraflar, uluslararası normlar ve ulusal mevzuatları doğrultusunda, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgazın güvenli ve istikrarlı bir şekilde sevk edilmesine yönelik gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 3

Taraflar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki bir ay içerisinde, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgaz sevkiyatı yapılması için uygun güzergahların tespit edilmesiyle ilgili meselelerin çözümü ve sözkonusu sevkiyatın çerçeve şartlarının tespit edilmesi amacıyla, görüşmeler gerçekleştireceklerdir.

Madde 4

Taraflar, işbu Anlaşmanın 3. maddesinde belirtilen görüşmelerin sonuçları çerçevesinde, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine sevk edilecek Türkmen doğalgazının transit ülkelerin topraklarından taşınması ile ilgili gerekli şartları sağlamak amacıyla, bu Devletlerin Hükümetleri ile istişarelerde bulunacaklardır.

Madde 5

Her bir Taraf, işbu Anlaşmadan doğan taahhütlerini ifa etmek üzere, ilgili kurum ve kuruluşlarını (bundan sonra Yetkili Kurumlar olarak adlandırılacaklardır.) belirleyeceklerdir.

Madde 6

Tarafların Yetkili Kurumları, en makul ve kısa süre içerisinde görüşmelerde bulunacak ve Türkmenistan'dan sevk edilecek Türkmen doğal gazının alım-satımı ile ilgili sözleşme(ler)nin akdedilmesi için çaba göstereceklerdir.

Madde 7

İşbu Anlaşma, Tarafların akit oldukları diğer uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülüklerine etki etmez.

Madde 8

Tarafların karşılıklı mutabakatı çerçevesinde, işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil edecek ve işbu Anlaşmanın 10. maddesinin 1. paragrafı hükmüne göre yürürlüğe girecek olan ayrı protokoller ile düzenlenmek kaydıyla, Anlaşma'da ekleme ve değişiklikler yapılabilir.

Madde 9

İşbu Anlaşmanın uygulanmasından ve yorumlanmasından doğan anlaşmazlıklar, Taraflar arasında dostane görüşmeler ve istişareler yoluyla çözüme kavuşturulur.

Madde 10

İşbu Anlaşma, Tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli ulusal yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alınmış tarihte yürürlüğe girecek ve 15 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak, Anlaşmanın hitamından 60 gün önceden bildirdiği takdirde, işbu Anlaşma, beşer yıllık sürelerle kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır."

İşbu Anlaşma, Aşkabat'ta, 30 Mayıs 2013 tarihinde 2 asıl nüsha olmak üzere, her biri eşit derecede geçerli Türkçe, Türkmençe ve İngilizce dillerinde hazırlanmıştır.

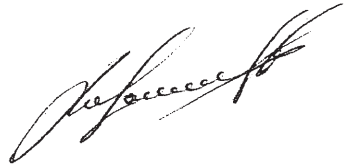
Yorum farklılıkları olması durumunda, İngilizce nüsha öncelikli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Türkmenistan Hükümeti Adına

Taner YILDIZ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Baymurat HOCAMUHAMMEDOV
Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı

